

ята частно нашият класик е вече между нас - вижте Яворов! Четете най-новата му сбирка... Той ми се представя като синтез на Вазов и Пенчо Славейков и нов етап в развоя на националната ни поезия”³⁶. С радостно чувство и гордост човек чете тия редове и днес, девет десетилетия след като са били написани.

А големият български критик, и най-предан литературен изпълнител на Яворовата посмъртна авторска воля, Владимир Василев отделя особено внимание на периода между “Безсъници” и “Прозрения”, т.е. на последния преход - на фона на цялостното развитие на Яворов като поет. Ще си позволя един по-дълъг цитат, понеже струва ми се, че си струва труда: “Вечността не е враждебна на човека. Тя е начало, в което духът постига себе си, своята абсолютност - люлката, която го приласкава като дете (“Недейте я разбужда”). Както във всички други случаи, и тя става за него копнене, тъй силно, че добива осезаемост. В “Нирвана” то е жажда за безбрежните, кристални, здрачни води, които се плакнат в ритъма на неговия стих. В “По-близо до заход” свещените завети на вечността огласят като хор просторите, и отварят дверите, за да го посрещнат. Мистицизмът в тия песни е космологически. Тая склонност на Яворова към универсализацията я има в най-ранните му стихотворения: в “Угасна слънце” - това е чудовищният сън на вековете, който го притиска и мълчи; в “Самота” е вечната душа на природата; а сега е някаква отвъдна същина, която явствено усеща; нейното крило го облъхва, нашепва му смирение.”

И в същия дух критикът продължава по-нататък: “Тонът в “Прозрения” се различава основно от стихотворенията в “Безсъници”. Няма истеричния ритъм и парадоксални образи, стихът отвежда към дълбоки душевни равнини. Там сияе откровение. В тоя момент Яворов е в съприкосновение с някаква мистерия и същевременно - най-близо до човека. “В часът на синята мъгла” той говори на... децата, на чиито лица цъфти пролетта. И думите, които може да им каже, са - лека нощ! Поетът стои пред нещо. “На прозореца завесата пред мен да падне чакам...”

Но преди да падне, Яворов я бе открехнал. Тя щеше да открие

36. Пенчо Славейков, П. К. Яворов, П. Ю. Тодоров в спомените на съвременниците си. С., 1964, с. 456